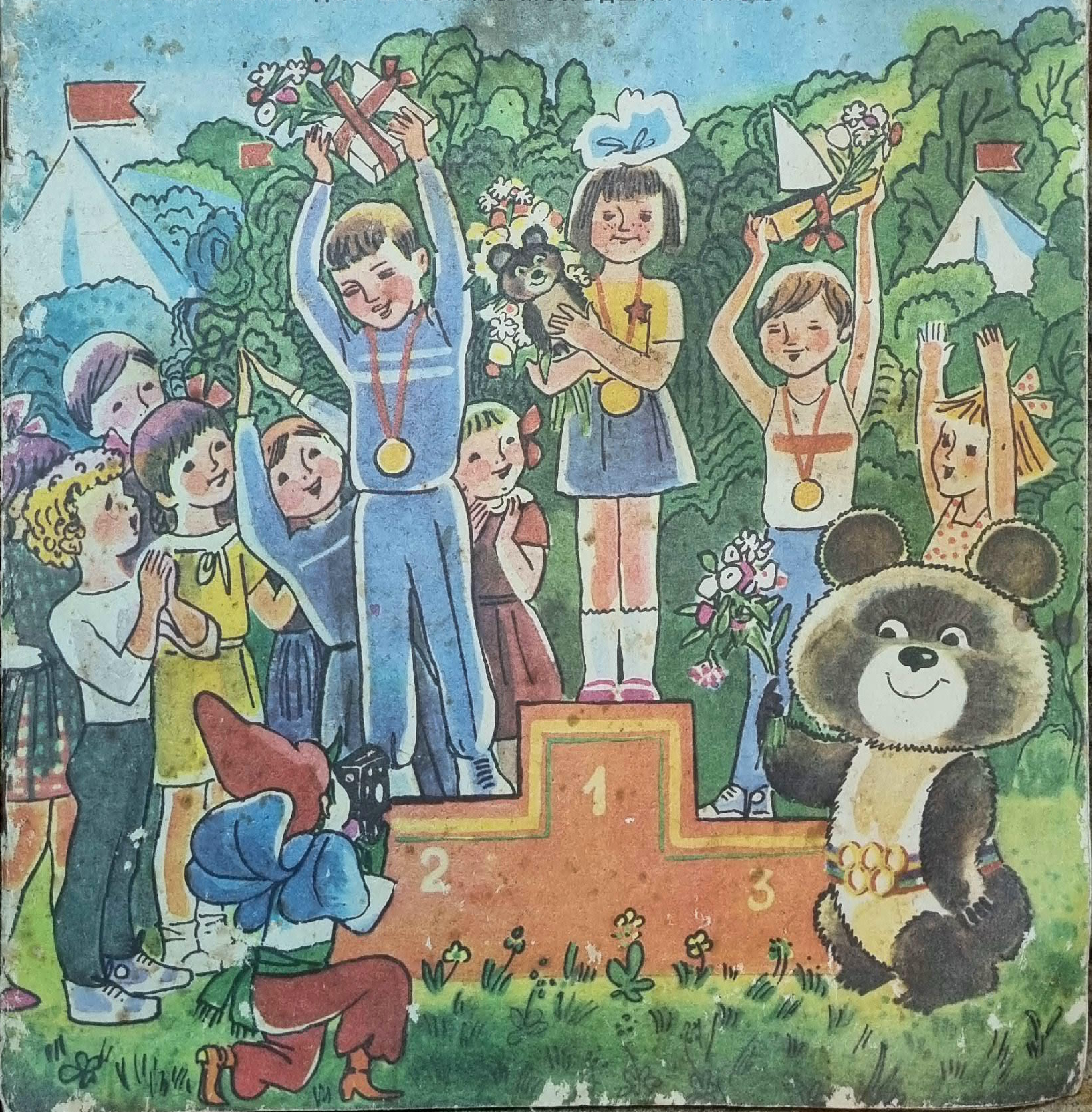
БАРВІНОК

ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ
ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА ДЛЯ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ

№ 6
ЧЕРВЕНЬ
1978

Затверджений Указом Президії
Верховної Ради Української РСР
від 22 березня 1978 року

ГІМН
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Текст Павла Тичини і Миколи Бажана
Музика авторського колективу
під керівництвом Антона Лебединця

Живи, Україно, прекрасна і сильна, —
В Радянськім Союзі ти щастя знайшла.
Між рівними рівна, між вільними вільна,
Під сонцем свободи, як цвіт, розцвіла.

Слава Союзу Радянському, слава!
Слава Вітчизні навіки-віків!
Живи, Україно, радянська державо,
В єдиній родині народів-братів!

Нам завжди у битвах за долю народу
Був другом і братом російський народ.
Нас Ленін повів переможним походом
Під прапором Жовтня до світлих висот.

Слава Союзу Радянському, слава!
Слава Вітчизні навіки-віків!
Живи, Україно, радянська державо,
В єдиній родині народів-братів!

Ми славим трудом Батьківщину могутню,
Утверджуєм правду безсмертних ідей.
У світ комунізму — величне майбутнє
Нас Ленінська партія мудро веде.

Слава Союзу Радянському, слава!
Слава Вітчизні навіки-віків!
Живи, Україно, радянська державо,
В єдиній родині народів-братів!

Микола ПЕТРЕНКО

Малюнок Л. ГАРМИЗИ

ЩАСТЯ

Коли ріка щаслива —
Тоді вона хлюпоче.
Коли щаслива злива —
Полити землю хоче.
Трава тоді щаслива,
Коли уся зелена,
А бджілка метушлива —
Як носить мед для мене.
Он яблуня гілляста —
Увінчана плодами,
Черешня повна щастя —
Частує нас із вами.
Щасливі космонавти,
Художники, артисти,
І воїни — на варті
Щасливого дитинства.
Женці щасливі в полі
І муляр на будові.
Он діти йдуть до
школи —
В них щастям очі повні!

ПОВІСТЬ-КАЗКА

Неймовірні пригоди учня третього класу, мрійника і вигадька, що трапилися з ним і його товаришами чи то насправді, чи то в сні, розказані ним самим

Найкраще у світі — не спати. Особливо тоді, коли знаєш: всі навколо давно поснули. Спить мама, і тато спить. Навіть кіт мій, Корнелій, рудий розбишака, задрімав у кутку. От і я починаю засинати. Я не хочу — та повіки важчають, і поступово провалююся в сон...

...Я ще трошки лежу під легкою пухнастою ковдрою, а тоді рішуче зіскакую з ліжка. Підходжу до вікна; розчиняю його й на хвильку спиняюся. Просто під вікном тонко світиться черемха. В кімнату вливаються солодкі пахощі, я вдихаю їх на повні груди, вистрибую на підвіконня — і зіскакую вниз.

На мене рясно сиплеться роса, але я не звертаю уваги. Тричі шепочу:

Як легкий травневий вітер,
я лечу, лечу над світом,
над розквітлими садами,
поруч з теплими зірками!..

І ось уже за мить я відчуваю дивовижну полегкість у тілі, земля йде з-під ніг — я лечу!..

Спершу покружляв над нашим будиночком, а тоді почав набирати висоту. Ось уже піднявся вище липи, що росте в кінці провулка, аж раптом побачив, як із садка сусіднього будинку хтось вилетів. Та це ж Ігор!

— Еге-ге-гей! — гукнув я до нього.

Він почув і теж загукав:

— Еге-гей, привіт!

Потім швидко набрав висоту, розвернувся — й полетів назустріч...

Ми долетіли майже до кінця провулка, аж раптом побачили, як з будиночка під нами теж хтось вилетів.

«Невже Наталка?» — подумав я, й ми з Ігорем помчали навперейми. Так, це була вона, наша Наталка!

— З першим польотом тебе! — привітавсь я.

— З теплою ніччю! — додав Ігор.

— Ой, хлопчики! — зраділа Наталка. — І ви теж!..

Ми втрьох покружляли над провулком і розлетілись по домівках.

Крізь сон я відчув: хтось тягне з мене ковдру. Прокидатися не хотілось: адже я зовсім не виспався!.. Не відкриваючи очей, ухопився за ковдру й хотів було знову натягнути її на голову, та вона кудись утекла від мене.

— Вставай-но, валяко! Школу проспиш! — почув над собою — і розплющив очі. Коло ліжка стояла мама й тримала мою ковдру.

Я востаннє позіхнув, потягнувся, хутко скочив на підлогу й помчав умиватися.

— Знов літав уночі? — поспитала мама, заходячи до кухні. — Вся постіль так збита, ніби на ній ескадрон вершників гарцював. І коли ти спати навчишся спокійно...

— Ніколи! — цмокнув маму в щоку, вхопив портфель і вибіг надвір.

За хвильку я вже був коло Ігоревого будинку.

— Еге-гей! — покликав я.

— Іду-ду! — відгукнувся той одразу ж, вискочив на поріг — і далі ми помчали разом. Бігти було страшенно легко й приємно. Здавалося, ноги самі несуть тебе провулком, підкидають високо-високо, наче в них заховані якісь потаємні пружинки!..

— Заскочимо за Грицьком? — спитав я на ходу в Ігоря.

— І за Наталкою! — озвався він.

Так ми й зробили, тож у школу, як завжди, прибігли всім квартетом.

Квартет — так нас прозивають у класі, бо ми — Ігор, Наталка, Гриша та я, — всюди разом. Навіть живемо в одному провулку — будинки поруч. Та що там живемо! Навіть парти наші поруч: я з Грицьком сиджу на другій, а Наталка й Ігор — на третій.

У класі нас люблять і квартетом прозивають, звичайно, по-товариськи. От хіба що Володька Кучма... Він спершу був кепкував з Ігоря: сидить, бачте, з дівчиськом! Та в класі його ніхто не підтримав, тож він свої кпини облишив...

Усі п'ять уроків сьогодні проминули для нас напрочуд швидко. От що значить добре виспатись — політати вночі! Правда, Грицько не вилітав цієї ночі, але сам винний. Він теж, виявляється, збирався політати, але, як він казав, «дуже міцно дрімонув» — і прокинувся аж уранці! Що-що, а поспати й поїсти він любить!..

Після останнього уроку ми всі помчали до нашої липи, яку любили над усе! Питаєте, за що? Та саме з неї ж почалися наші польоти. Як? А от послухайте...

Якось увечері я забрів до липи, всівся під нею на зрошену траву, зняв сандалі — босоніж так приємно ходити по такій траві! — і заходився складати вірші. Ні-ні, не подумайте, що я їх складаю весь час. Просто інколи буває такий гарний настрій, що хочеться неодмінно скласти якийсь віршик. Так от, я сидів, дивився у травневе небо й бубонів собі під носа:

Хочу, хочу полетіти...
Як прозорий тра-та вітер...

Нарешті слова в мене склалися у віршик, я зрадів — аж підскочив на місці — та ну його виспівувати на всі голоси.

Як легкий травневий вітер,
я лечу, лечу над світом,
над розквітлими садами,
поруч з теплими зірками!..

І раптом, коли втретє проспівав свою пісеньку, мені здалося, що ноги мої відриваються од землі, і я поволі злітаю вгору!..

Що й казати, спершу я трішки налякався, але потім так зрадів, що ой-ой!..

Я помчав до всіх наших і розповів їм про своє відкриття.

Ми гайнули назад, до липи, і всі по черзі — Ігор, Наталка та я — спробували полетіти. І вірте чи ні — а таки полетіли!.. На жаль, того дня я не застав удома Грицька. І коли вранці наступного дня ми розповіли йому про своє відкриття, він страшенно страждав, що не вміє літати. Але ми дали собі слово обов'язково навчити і його, бо ж що виходить: коли вміємо літати ми — мусить уміти й Грицько, адже він — наш друг!.. Ми заспокоїли його та вмовили потерпіти до ночі. А вночі домовилися стрітися в його садку, в альтанці...

Альтанка стояла за Грицьковим будинком, у кінці саду. Над нею нависали гілки яблунь та вишень, від будинку її ховали буйні кущі бузку та черемхи, а по гратчастих стінках дерся вгору дикий виноград. Цю споруду, яку ми величали альтанкою, збудували самі. Дошки нам дала Грицькова мама — лишилися від старого сарая, цвяхи приніс я, а інструментом усіх забезпечив Ігор.

Десь майже опівночі, коли в будинку всі поснули, як і домовлялись, ми непомітно повислизали з ліжок, вибралися з домівок і зібралися в альтанці. Навіть Грицько з'явився вчасно, хоч майже завжди запізнювався.

— Ну, то як ви це робите? — спитав одразу ж він, тільки-но ми вмостилися на лавках.

Я все-все пояснив йому...

— Хе, як просто! — здивувався Грицько. — Ну, спробую, тихіше!

Він зняв сандалі, вискочив з альтанки на зарошену траву, заплющив очі й зашепотів... Раптом він так стрімко злетів угору, що не встиг пригальмувати — і з розгону буцнувся головою об товстенну гілку старої яблуні, що нависала над альтанкою!

— Ой! — тільки й устиг він зойкнути, бо всі його думки від удару враз розлетілися, а сам Грицько беркицьнувся на землю. Добре, що ми таки встигли його підловити, правда, не зовсім — трохи важкуватий він був...

— Годі, — рішуче мовив Грицько, коли встав та обтрусився,— на сьогодні все, налітався! Ще ногу зламаю...

— Хе-хе...— почувся раптом чийсь хрипкий голосочок.

— А тобі весело, що друг забився! — невдоволено зиркнув на мене Грицько.

— І не думаю веселитися! — здивувався я.

— А хто ж тоді? — підозріло обвів нас очима Грицько.

— Я! — відказав той самий голосочок, і на порозі альтанки з'явився... мій Корнелій!..

Ми не вірили ні своїм очам, ні вухам — кіт говорить!..

— Корнелій,— нарешті вичавив я з себе,— то це справді ти?

— Я,— лукаво усміхнувся кіт,—а що ж тут дивного?

— Як—що?! — оговтався й Грицько. — Але ж коти не вміють розмовляти!.. Це й дошкільняті відомо.

— У снах усяке трапляється, — розважливо мовив Корнелій. — Коли котові чогось дуже захочеться, він може все! — І Корнелій пихато зиркнув у наш бік, вигнувши хвіст дугою.

— Ну, от що,— згодом додав він,— часу на теревені немає, справ по горло! Просто хотів попередити: скоро у вас буде новий сусід — стережіться його!

Сказав оце — й шугонув у кущі та помчав кудись у своїх котячих справах...

Все, про що я розповів, трапилося минулого року. Восени та взимку ми, звичайно, не літали. Та нарешті знову настав травень — і наші польоти відновилися...

Якось теплого вечора, в суботу, до нас завітали сусіди з крайнього будиночка, неподалік од нашої липи, і радісно сповістили, що отримують нову квартиру, переїздять у неї завтра ж уранці, а на їхнє місце вселяється інший мешканець...

Вранці вони виїхали, а вдень, десь о третій, у провулок заїхав грузовик — і ми зрозуміли: це і є наш новий сусід. Таку

подію аж ніяк не можна було прогавити!

Ми хутко помчали дивитися на переселення, а то й допомогти, коли нас попросять.

З кабіни грузовика виліз водій, а за ним якийсь дідуган.

— Чого понабігали, — раптом звернувся він до нас.— Ану, киш звідси! — І навіть махнув на нас рукою, наче на якихось курчат.

Що й казати, таке знайомство всіх образило й здивувало!

«Ну й типчик!» — подумав я, оглядаючи здалеку дідугана.

Він був худющий, мов Кощей Безсмертний, а ніс його, здавалося, був набагато більший, ніж треба: товстий, гачкуватий, він важко нависав на підборіддя, де стирчала куца руда борідка. А з обох боків носа витанцьовували малесенькі колючі очиці...

— Нічого собі сусідчик! — промовисто виголосив Ігор.— Бачу, як нам повезло...

Ми забралися в Грицьковий садок і звідти назирали, як шофер з дідуганом заносять у дім речі: металеве ліжко, два розхитаних стільці, старезне крісло, оббите, напевне, шкірою мамонта... Потім вони обережно внесли скляну шафу, точнісінько таку, які стоять у лікарнях і в яких тримають медичні інструменти. Потім дідуган заніс у дім ще кілька штативів з пробірками й колбами.

— Може, він лікар? — висловила припущення Наталка.

— Швидше, хімік! — кинув Ігор.—Ну, добре — ходімо!..

— Стривайте, — перепинив я хлопців,— є одна справа!

— Яка ще справа! — невдоволено буркнув Ігор.— Завтра контрольна, готуватися треба. Ну, давай, викладай швидше!

— Тепер перед нами постає територіальна проблема! — мовив я.

Річ у тім, що приблизно раз на місяць ми влаштовували гру в сищиків-розбійників. Уся територія нашого провулка, тобто всі п'ять садочків, на цей час віддавалися нам у повне володіння. Ми запрошували на гру й Володьку — з нього був неабиякий розбіяка, принаймні, так хвацько свистіти й гоготіти, крім нього, не вмів ніхто. І кінчалися наші бойовиська в садку теперішнього нового сусіда. А як він поставиться до цього — ми не знали й не відали! До того ж, як я вже казав, і наша липа, де ми любили посидіти, росла в кінці провулка, майже під вікнами діда...

— Справді — проблема, — згодився Ігор.— Що ж робити?

— Треба йти до сусіда,— сказала Наталка,— і про все поговорити.

— А як говорити з ним? — запитав я.— Ти ж бачила, який він!..

— Немає нічого простішого! — перебив мене Гриша. — Людина як людина, хоч трохи й нервова. Гадаю, треба йти до нього зараз же. А розмову беру на себе!

З Грицьком ми відразу згодились: говорити з дорослими він умів! На уроках, коли хтось чогось не знав і його могли викликати, Гриша завжди виручав. Він умів так хитро й таким щирим голосом ставити вчителям питання, влучаючи в їхнього «коника», що ті й не помічали, як потрапляли Грицькові на гачок. А коли спохвачувались — урок уже кінчався...

Ми вибрались на вулицю і гайнули до сусіднього будинку...

(Далі буде)

Моріс КАРЕМ

Малюнок Т. КОЛЕСНИЧЕНКО

МИР

Малює хлопчик короля.
Той дивиться пихато.
Його солдати строго йдуть,
Кругом їх так багато.

Гармат же тільки п'ять,
Зате вгорі, як чорні грози,
Десятки хрестиків летять,
То значить — бомбовози.

«А я, — промовив хлопчик, —
мир!»
Хутенько із пеналу
Він, усміхнувшись, гумку взяв
...І армії не стало.

Малює хлопчик:
сонце, дім,
Луги, де, мов на свято,
Веселі квіти розцвіли,
Кругом їх так багато.

З французької.
Переклав П. ЗАСЕНКО.

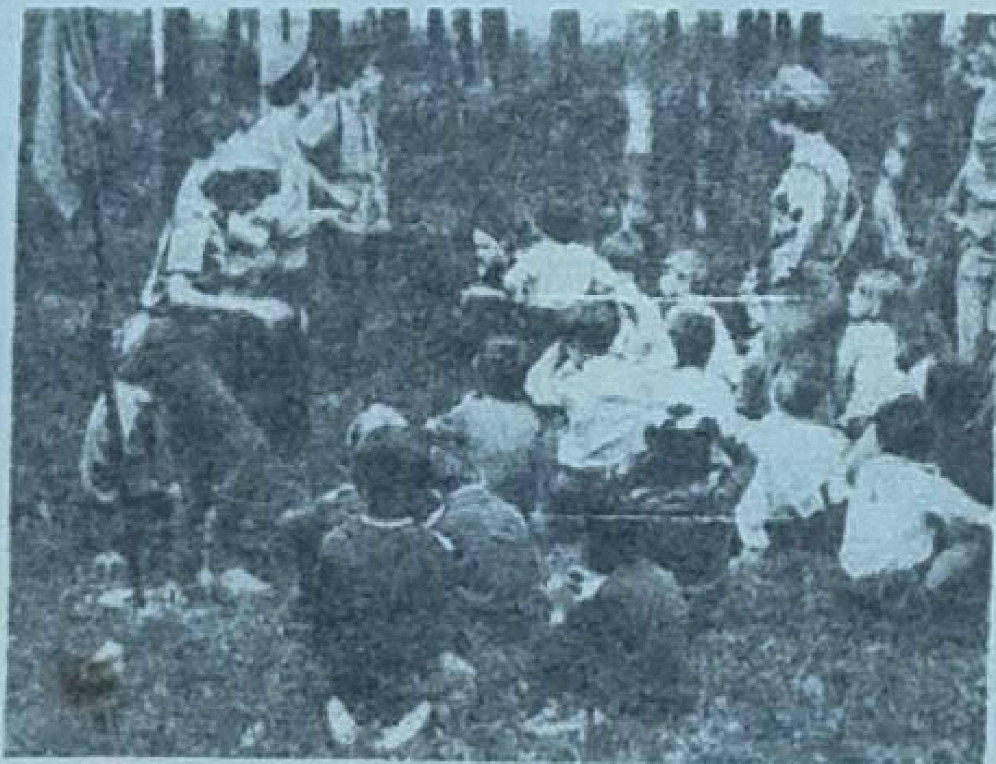
ЖОВТЕНЯТА В ТАБОРІ

Що не день — то все вище й вище зводиться сонце в блакитному небі, світить щедріше й ласкавіше... Здрастуй, літо! Ми так раді тобі! Скільки взимку мріялось про квіти, ліс і теплу річку, про веселі піонерські табори з незабутніми святами, урочистими лінійками, спортивними змаганнями.

Друзі! Давайте завітаємо зараз до одного з піонерських лісових містечок під Києвом — до табору імені Н. К. Крупської. Розкинувся табір серед зеленого лісу. Вранці, зробивши зарядку, поснідавши, жовтенята беруть до рук кошики — і гайда по гриби. А як захочеться суниць або черешень — будь ласка! Ось вони червоніють у траві та серед листя. Коли натомляться діти, відпочивають в затінку, слухають щебет пташок.

Рідний для мешканців табору звук піонерського горна. Ось він озвався лунко, скликаючи на лінійку, й піонери та жовтенята кваплячться до місця збору.

Здається, вчора почалась зміна, а жовтенята вже вкотре

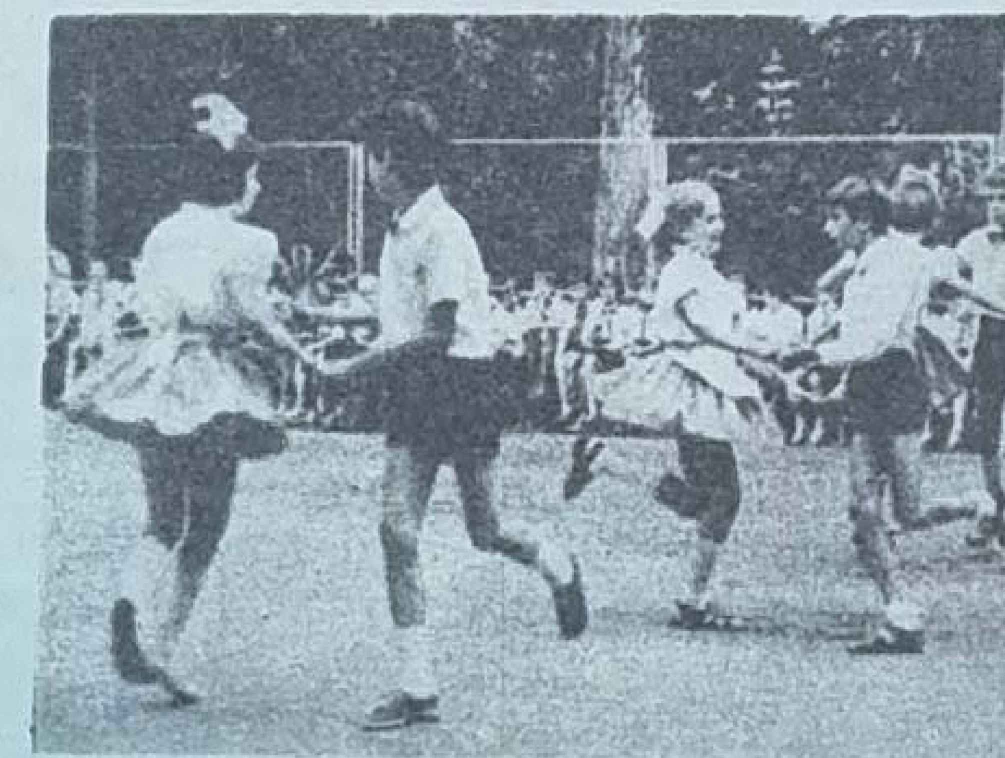
підбігають до піонервожатої, вже вкотре запитують: «Коли буде «Зірниця»?

І ось нарешті очікуваний день. П'ята година ранку, блищить роса на траві, прокидається ліс.

Сигнал тривоги — різкий, раптовий!

Діти швидко зодягаються, вибігають з корпусу, шикуються на стадіоні. Димова завіса закриває від них дерева, небо. Але ця тривожна темрява зовсім не лякає жовтенят. Вони знають: попереду — така цікава гра!

Злагоджено формуються загони двох армій — «синіх» і «зелених». Командири зачитують накази, і всі рушають на танкодром, де проходитиме «Зірниця». Кожна армія виси-

лає розвідку, до якої входять найспритніші, найкмітливіші. Жовтенята сумлінно охороняють прапори своїх армій.

Та найцікавіша мить, мабуть, настає тоді, коли діти одержують змогу покататися на справжнісінькому танкові!

Згодом — зустріч з солдатами й офіцерами, їхні розповіді про службу, про героїчні подвиги. І, здається, зовсім особливий смак в обіді, звареному на польовій кухні.

Надовго запам'ятається жовтенятам чудова гра «Зірниця»! А ще конкурс на кращий бальний танець, спортивне свято «Малюк», «Веселі іменини», свято «Перший раз у перший клас».

На «Святі червоної зірочки» жовтенята стали повноправними господарями табору. І на урочистій лінійці, й на трибуні, й увечері на естраді — скрізь вони були в центрі загальної уваги. Декламували вірші, співали, танцювали. Піонери вручили молодшим товаришам гарні подарунки.

Дорогі друзі! Напишіть до «Барвінку» про те, як ви проводите літо, про найзахоплюючіші справи, найцікавіші походи й пригоди. Нехай читачі журналу розділять вашу радість.

Ганна КРУГЛОВА.

Останнім часом до редакції надходять листи з проханням: «Надрукуйте цікаву гру, в яку можна було б гратися в лісі». Виконуємо ваше бажання, жовтенята. Друкуємо гру, що розвиває спостережливість та кмітливість. Цю гру можна проводити під час прогулянок.

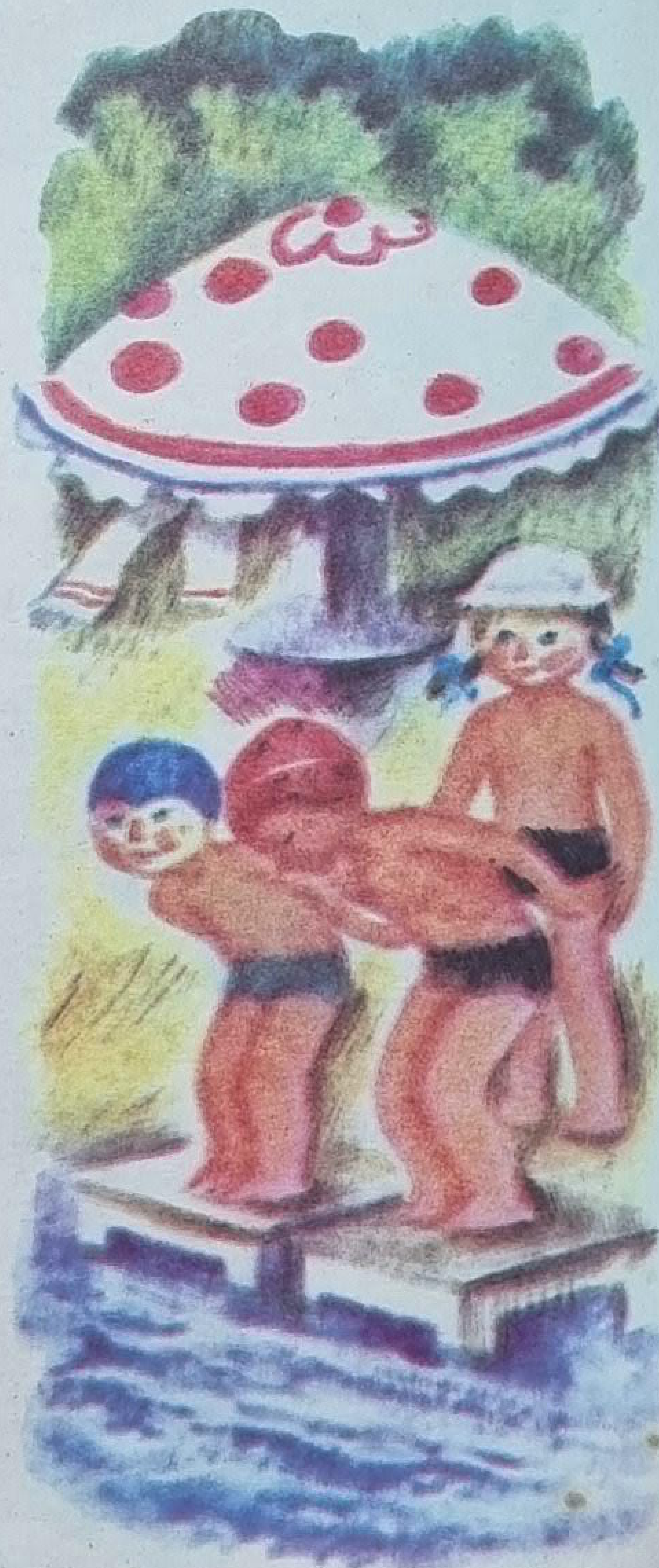
«Полювання»

Гравці діляться на дві групи. Одна група йде по наміченій стежці і в різних місцях ховає кілька умовлених предметів: м'яч, коробочку, конверт, кепку, аркуш паперу... — це дичина. Через декілька хвилин тією ж стежкою рушають «мисливці» й намагаються розшукати дичину. За кожен знайдений предмет нараховується 2 очки. Потім групи міняються ролями.

Виграє та група дітей, яка за однаковий час пошуків «настріляла» більше дичини й одержала більшу кількість очок.

СПОРТИВНИЙ КОНКУРС «РИБКА»

Минулого року журнал «Барвінок» разом з Товариством спасіння на водах започаткували цей чудовий конкурс.

Мета його — щоб усі жовтенята навчилися плавати, опанували цей прекрасний вид спорту. І, незважаючи на дощове літо, в багатьох піонерських таборах, школах жовтенята під керівництвом дорослих і своїх старших товаришів виходили на річки, озера, йшли до басейнів — училися, тренувалися.

Редакція одержала чимало листів-звітів, в яких було багато радісних знаків оклику:

«Я навчився плавати!»

«Як це чудово — вміти плавати!»

«Я навчив плавати усіх жовтенят свого загону!»

Як бачите, в цьому конкурсі усім є турбота: одним треба тільки навчитися, а хто вже добре тримається на воді — допомогти товаришам.

Постійний спортивний конкурс «Рибка»
ТРИВАЄ!

Умови конкурсу:

1) Проплившти 50 метрів будь-яким способом.
2) Проплившти 25 метрів одним із стилей.

Переможцями стануть ті загони, класи, в яких усі жовтенята візьмуть участь в нашому конкурсі і виконають його умови.

Про те, як проходив у вас конкурс, напишіть нам, надішліть малюнки, фотографії. Обов'язково точно вказуйте домашні адреси.

Переможців чекають призи, книжки з автографами чемпіонів.

Чекаємо листів.

Бажаємо успіхів, жовтенята!

Володимир ДЕМ'ЯНЕНКО

ОХАЙНЕ СОНЕЧКО

Встало сонце і мерщій
По лугах помчало
І з травинок, і з кущів
Росу позбирало.

Стежить Талочка за ним,
Мамі усміхається:
— Теж не хоче буть брудним —
Зранку умивається.

Василь СТРУТИНСЬКИЙ

КАНІКУЛИ

Червневе сонечко
зійшло,
Всміхнулося
тихесенько,
Повеселішало село
І річці нашій весело!
Вода лоскоче береги,
А ті сміються квітами.
Мчимо веселі у луги —
Діждалися канікул ми!

Тамара КОЛОМІЄЦЬ

ГРЯДКА

Тут екскаватор землю рив —
Глибокий котлован зробив.
А землю в яр до озера
Машина повідвозила.
На цьому місці стане дім.
Дитсад поселиться у нім.
А там, де будуть діти,
Рости повинні квіти...
Будова тільки почалась.
Стоїть, задумався Івась,
Що скоро вже кінець весни,
А далі піде літо...
Хто ж садить квіти восени,
Коли вже прийдуть діти?..
Часу не марнуватиме,
Скопає зараз грядку
Сестричка екскаватора —
Івасева лопатка.

Марія ЧЕПУРНА

СУНИЧКА

Засоромилась суничка,
Що маленька, невеличка.
Та й сховалася в травинках
Красна ягідка-краплинка.
Я сказала їй: «Дурненька.
В мене жменька теж
маленька,
І сама я невеличка,
Йди до мене, лісовичко!»

Малюнок О. СЕНЧЕНКО

З БАТЬКІВСЬКОЮ ЛЮБОВ'Ю

Пам'ятаю, буйнозеленого травневого дня Борис Панасович Комар і я зустрічалися з юними читачами міста Дубно, що на Ровенщині. Зал Палацу культури був ущерть заповнений жовтенятами й піонерами з букетами тюльпанів, бузку, півників... На сцену вибігла дівчинка з червоними тюльпанами. Схвильовано проказавши слова вітання, дзвінко мовила: «Я недавно прочитала книжку Бориса Комара «Ключі». Ви знаєте, яка це гарна книжка!» І почала захоплено розповідати про пригоди двох вигадливих хлопчаків — головних героїв повісті. А потім подала Борисові Панасовичу букет, щиро всміхнулася: «Велике спасибі вам за ваші книжки! Це ж геть все про нас! І все правда!»

Так, друзі, оповідання й повісті письменника Бориса Панасовича Комара — про вас і для вас. Ви вже з великою цікавістю прочитали його веселі й повчальні книжки «Босонога ватага», «Як горобець переміг Наталочку», «Бджолиний мед». А згодом, ставши піонерами, охоче припадете до його повістей «Поворотний круг» та «Диваки», збірки оповідань «У листопадову ніч», де показано мужність юних героїв Великої Вітчизняної війни, а також бурхливі шкільні будні, так схожі на ваші...

Борис Панасович Комар невтомно радує вас правдивими, талановитими творами, бо він живе вашим життям, по-батьківськи любить вас, прагне кожного школяра вивести на світлий щасливий шлях у дорослому житті.

Нині Борису Панасовичу Комару сповнилося 50 років. Побажаймо ж дружно, по-жовтенятськи сердечно нашому чудовому письменникові, великому другові «Барвінку» міцного здоров'я і нових сонячних творів!

Віктор КАВА

Борис КОМАР

Кіт у червоних чоботях

Казка

Малюнки Л. ПОСТНИХ

Це був звичайний кіт. Але після того, як почув казку про незвичайного кота, кота в чоботях, захотів і сам стати незвичайним. Він пішов до шевця, попросив пошити йому чоботи.

— Гаразд, — сказав швець.— Які тобі — чорні, червоні чи жовті?

Кіт подумав і відповів:

— Краще пошийте червоні. Такі одразу всі помітять.

— То, може, ще й на рипах або з веселими дзвіночками та блискучими шпорами, щоб і чули всі, як ти йтимеш? — запропонував швець.

— О, це буде чудово! — зрадів кіт. — Зробіть, будь ласка, оте все! Щоб чоботи і рипіли, і подзвонювали, і шпори на них блищали.

Швець зняв мірку з котових лап, і через три дні чоботи були готові. Як і бажалося котові, червоні-червоні і на рипах, і з веселими дзвіночками, і з блискучими шпорами-коліщатками та ще й на високих каблуках, з довгими й широкими, ніби в мушкетерів, халявами.

Коли кіт вийшов у чоботях на вулицю, то, зачувши їхній рип і передзвін, з дворів повибігали подивитися не лише малеча, кошенята, а й дорослі, статечні коти.

Раніше кіт любив удень подрімати на м'якій канапі чи на теплому килимкові або погріти спину й боки десь на сонечку. Вночі охоче полював на мишей та пацюків у коморах і льохах та прогулювався з такими ж відчайдухами, як і сам, по високих вузеньких карнизах і стрімких дахах будинків. Тепер же ні мишами, ні пацюками, ні прогулянками по карнизах і дахах він більше не цікавився. Вдень, прибравши поважного вигляду, походжав у чудернацьких чоботях по селищу, дивуючи його мешканців. Уночі, втомлений цілоденною мандрівкою, солодко відсипався.

Кіт так захопився тими мандрівками, що й забув одробити шевцеві за пошиті чоботи. (Він мав зловити в його майстерні мишу, яка поселилася там і вже неодноразово псувала шкіру й дратву). Однак швець сам нагадав про те котові. Якось він перестрів його на вулиці й мовив докірливо:

— Чого ж це ти, мурчику, не приходиш на відробіток? Обіцяв же. Чи, може, так уже запанів, що й мишей перестав ловити?

Котові стало соромно, він почав виправдовуватися:

— Ой, вибачте, будь ласка! В мене було стільки клопотів, стільки клопотів... Тепер прийду, сьогодні ж неодмінно прийду, як тільки смеркне.

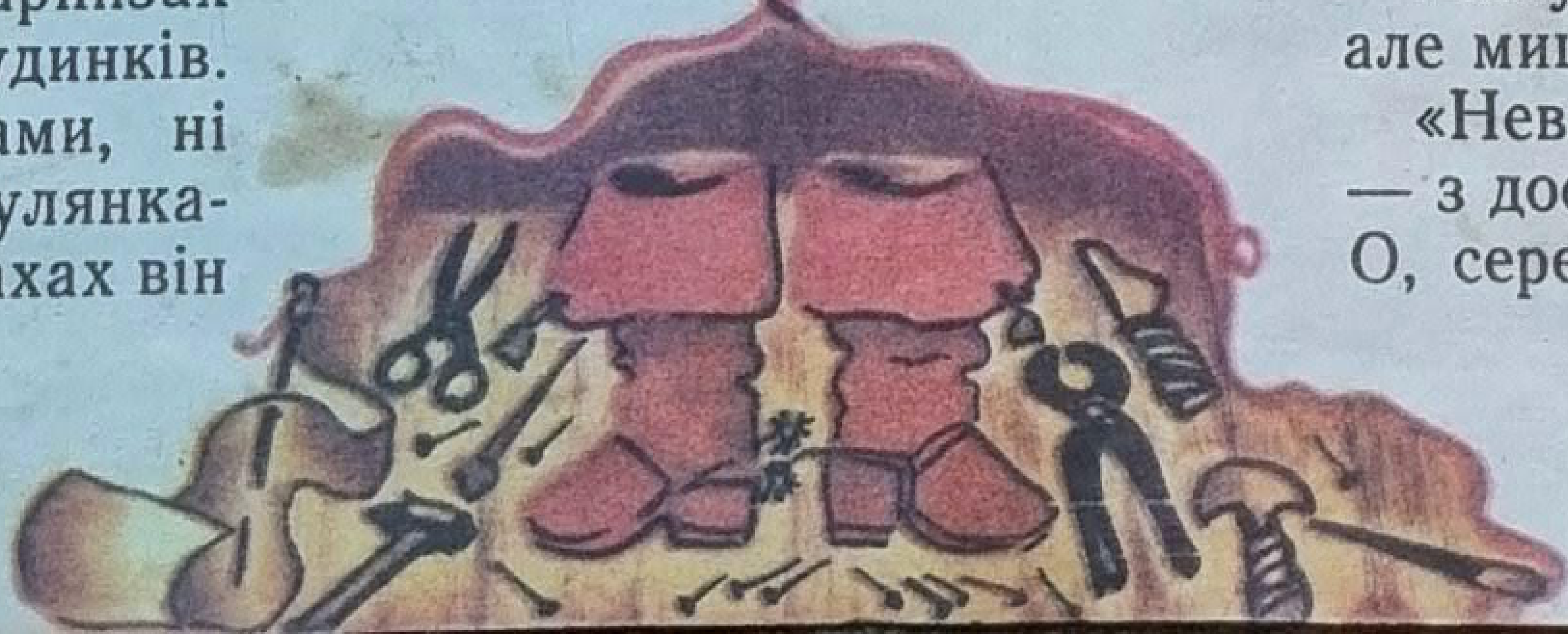
— Ну, дивись, не обдури! А то проклятуща миша цієї ночі знову нашкодила мені. Погризла новісінькі заготовки,— зітхнув сумовито швець.

Того ж вечора після своїх мандрів по селищу кіт завернув до шевцевої майстерні.

Швець докінчив роботу й пішов додому. Кіт залишився. Ум'яв чимале кільце ковбаси, яким почастував його господар, потім обдивився, обнюхав майстерню. Він знайшов у кутку під шафою мишачу нору й сів чатувати шкідливицю.

Минуло немало часу, але миша не з'являлася.

«Невже знає, що я тут? — з досадою думав кіт. — О, серед них є такі, які

добре чують наш дух, і їх не просто виманити з нори!..»

Та миша все-таки появилася. Вилізла зі своєї схованки аж опівночі, коли все стихло.

Кіт не поспішав кидатися на мишу, чекав, поки вона одбіжить подалі від нори, щоб напевно її зловити. Однак йому треба було заздалегідь вибрати зручну позу для стрибка. Але тільки-но він поворухнувся, зарипіли чоботи, задзвеніли на них дзвіночки, миша налякалася й шурхнула назад до нори.

«Ну, й гава, ну, й розтелепа!» — лаяв себе, що не здогадався зняти чоботи.

Хоч кіт був майже певен, що налякана миша тепер не наважиться вилізти з нори, проте все одно й далі чатував її, знявши зрадливі чоботи.

Виявилося, що не даремно чатував, бо миша невдовзі знову вилізла. Вона за цілий день зголодніла, і їй так смачно пахли, так манили крихти ковбаси, які не підібрав на підлозі кіт після своєї вечері.

Цього разу він таки зловив мишу.

Швець дуже зрадів, коли прийшов уранці в майстерню й побачив її в кота у лапах.

— Молодець, мурчику, молодець! — похвалив його.— За таку послугу я тобі ще одні чоботи пошию, як ці зносиш.

Кіт був надто ситий від ковбаси, щоб їсти ще й мишу. Спершу хотів її задушити й викинути геть з майстерні або віддати якомусь іншому, голодному котові. Тоді передумав — відніс у сусідський двір і випустив тихцем у будку свого лютого ворога, Кудлая.

Кудлай неймовірний лежебока й сонько. Він цілими днями й ночами вилежується на соломі в затишній будці. Бувало, лініться навіть устати й вийти поїсти чи попити. Але тільки зачує якого-небудь кота, де й дівається його сонливість і ледачкуватість. Умить вибігає з будки й прожогом кидається за ним. Тоді єдине, що рятує усіх котів, це їхні міцні лапи з гострими гачкуватими пазурами й дерева, на які коти легко можуть здертися, а собаки ні.

Часто кидався Кудлай і на цього кота. Правда, ще жодного разу не зловив і не покусав його, але ляку ого скільки нагаляв. Іноді доводилося котові довго-предовго відсиджуватися на якомусь дереві, аж поки Кудлаєві набридало гавкати на нього і він повертався до своєї будки. Тож як такому вредному собацюрі не помститися за кривду й зневагу?..

Після того, як миша поселилася в будці, Кудлай утратив колишній спокій. Миша не давала йому ні полежати, ні поспати. Тільки приляже, тільки здрімне, вона одразу писк-писк або шурх-шурх у соломі, він і прокинеться. Схопиться, перегребе всю свою постіль, але впіймати надокучливу мишу не може — щоразу втікала в нору, яку вже й тут собі вирила.

Довелося Кудлаєві залишити власну будку й вилежуватися, як бездомному собаці, то під парканом, то ще десь.

Кіт радів, що вдалося помститися Кудлаєві. Проте він не зважив на таке: відтепер Кудлай краще бачив і чув, що діялося навколо, а також став ще сердитіший.

Якось до кота зібралися дружки й почали вмовляти скинути чудернацькі чоботи. Мовляв, вони зовсім не пасують йому.

— Ну, що ви! — обурився кіт.— Навпаки, ці чоботи дуже мені підходять. Бачили, як на мене всі задивляються, коли я іду по селищу?

— Не задивляються, а дивуються, глузують,— намагалися переконати його. — І нам, твоїм друзям, просто соромно за тебе.

— Це ви від заздрощів таке вигадуєте,— ніяк не згоджувався з ними кіт.

Кудлай у цей час лежав неподалеку під кущем. Йому дуже хотілося спати, але коти своїм нявканням-балачкою заважали. Гавкнув раз, удруге, думав, налякаються й розбіжаться, або хоча б замовкнуть. Де там, ще голосніше завели. Тоді Кудлай розлютився й подався до них.

Коти, угледівши собаку, чкурнули хто куди. Їх наче вітром здуло з двору. Лише кіт у чоботях не тікав.

«Чого мені тікати? — міркував.— Я ж тепер незвичайний, не такий, як усі коти. Цей сонько і лежебока не посміє мене чіпати».

Але Кудлаю, виявляється, було байдуже, який він кіт, звичайний чи незвичайний. Без найменшого вагання кинувся до нього.

Кіт зрозумів, що йому непереливки, злякано чмихнув і помчав до дерева. З розгону стрибнув на стовбур, хотів подертися вгору — й не зміг, бо задні лапи з гострими гачкуватими пазурами були ж у чоботях, а вони зовсім не трималися стовбура, тільки ковзали по гладенькій корі.

Отам, унизу, й настиг його Кудлай. Люто вчепився зубами й стягнув з лапи спочатку один чобіт, потім учепився за другий...

Аж тоді, як собака зовсім роззув кота, він легко, наче вивірка, видряпався на дерево.

Кудлай зі злості, що й цього разу не зловив ненависного йому котиська, поскавучав, погавкав під деревом. Далі заходився зганяти всю свою лють на чоботях, немовби саме вони й були винуватцями його невдачі.

Роздирав, шматував їх жорстоко й безжально.

Кіт з жахом дивився на те згори і мало не плакав.

Незабаром новісінькі, гарні червоні чоботи перетворились в саме лахміття. Уціліли лише блискучі шпори-коліщатка та дзвіночки, які закотилися в траву й подзвонювали там жалібно й самотньо.

Коли Кудлай поплентався в кущі, засмучений кіт зліз з дерева.

Позбігалися і його дружки, почали втішати. Мовляв, нема чого журитися за чобітьми, бо то, може, й краще. Тепер він знову буде такий, як і вони, такий, як усі коти селища.

Кіт мовчав, нічого їм на те не відповів.

А через кілька днів його зустрів швець. Побачив, що він без чобіт, запитав, чому роззутий.

Невже чоботи завеликі чи, може, тиснуть у лапи? Так наче ж правильно мірку знімав...

Кіт розповів, як над ним познущався сусідський собака Кудлай.

— Пусте! — махнув рукою швець.— Не сумуй, мурчику! Я ж обіцяв тобі ще одні чоботи пошити і пошию. Такі пошию, що всі коти в селищі млітимуть од заздрощів.

Кіт чемно подякував, але, на подив шевцеві, від нових чобіт відмовився.

УРОК ЗА П'ЯТЬ ХВИЛИН

Споконвіку людина намагалася вигадати такі машини, які б звільнили її від тяжкої фізичної праці. Чи не найпершими машинами були ручний млинок, щоб молоти зерно, та ткацький верстат. А зараз нас скрізь оточують машини. Ми живемо у світі техніки. А ви замислювалися, що означає слово техніка? Древні греки словом «техне» називали майстерність, вміння людини. Згодом це поняття перейшло до машин. І справді, сучасні машини — могутні й розумні — вміють робити все, у всьому допомагають людям.

На малюнку ви бачите кілька машин будівельної техніки.

1. Автонавантажувач. 2. Автокран. 3. Дорожній каток. 4. Трубовоз. 5. Бульдозер. 6. Екскаватор. 7. Самоскид.

Загадки

Борис ТРОФИМЧУК

Малюнки А. ВАСИЛЕНКА

Хто цей молодець,
Що весь день співає?
Носить гребінець,
А чуба не має.

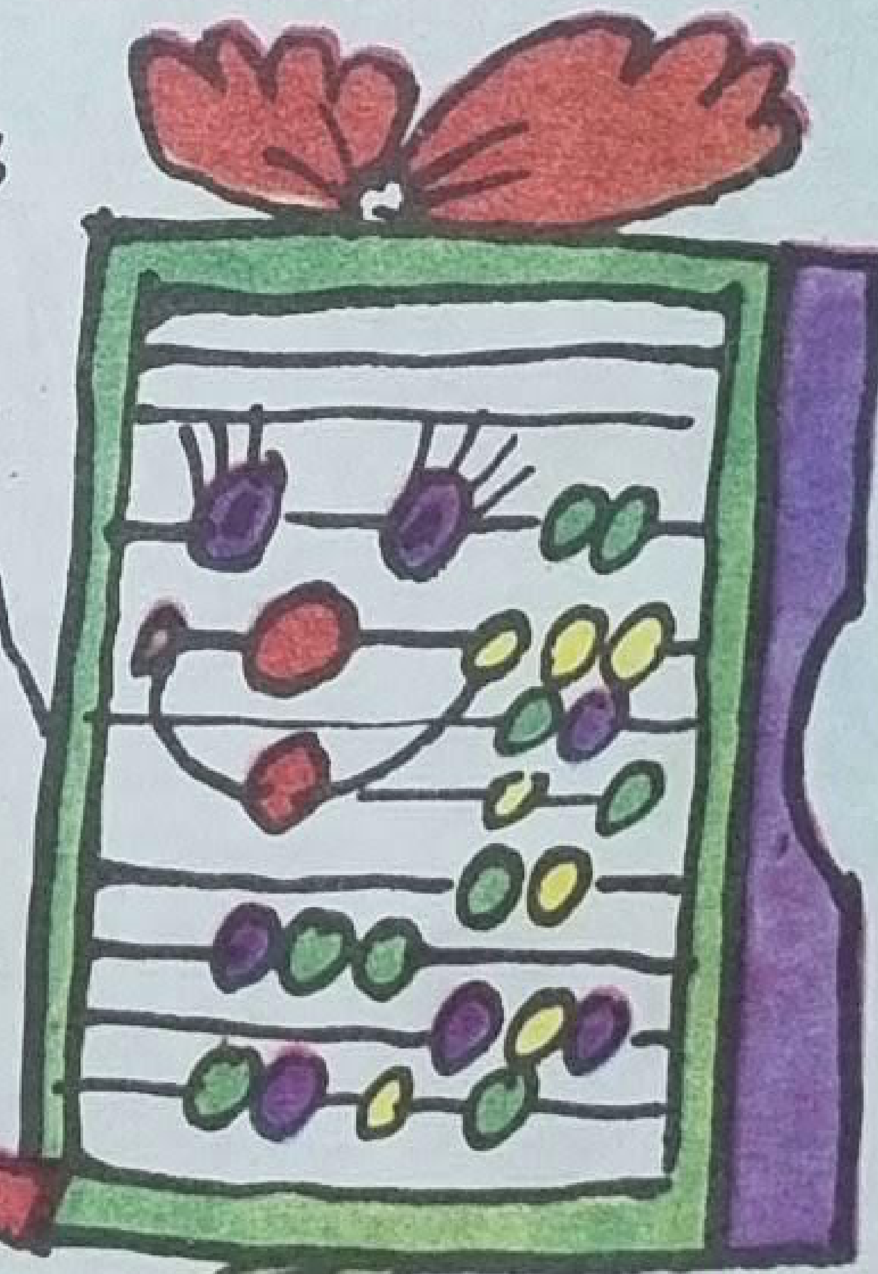

Під горою народився,
З хмари дощику напився.
І хоч він не має ніг,
З дому у лісок побіг.

Мене в школу беруть діти,
Щоб навчитися лічити.
«Раз, два, три, чотири, п'ять»—
Кісточками торохтять.

Смішинки

Василь БИРЮКОВ

Що за звір?

Намалювала
Звіра я,
І гадає
Вся сім'я.
— Мабуть, лев, —
Сказав Єгор.
А бабуся:
— Наш Трезор.
Та подумала
Я трішки
І сказала:
— Ні, це кішка!
Всім відразу
Ясно стало,
Що я тут
Намалювала.

Втомився

— Чом ти рано
Підхопився?
— Я, бабусю,
Спать втомився.

Переклав з російської В. ДОВЖИК

Друзі!
Цей багатобарвний букет з малюнків я одержав від вас у день свого п'ятдесятиліття.

А всього вітань — щирих, сердечних — надійшло так багато, що й не перелічити!

З усіх кінців Вітчизни, мов прудкокрилі ластівки, прилетіли до мене листи, малюнки, вірші. Вони принесли тепло ваших сердець. Велике-велике спасибі, любі друзі!

Ваш БАРВІНОК

Книжкова поличка

Двоє вірних друзів Василько та Федько приїхали на літні канікули в село Чапаївку, що біля самого Черкаського моря. Жили вони в дядька Миколи, бригадира риболовецької бригади. Рибалки гостинно прийняли хлопців до свого гурту. І почалося цікаве життя... Василько по приїзді завів щоденник, у який записував все, що бачив, чув, спостерігав. А записувати було що, адже хлопчики вставали на зорі, виходили разом з рибалками на баркасах у море. Як гарно було навкруги! Сонце щедро розливало тепле проміння, море світилося, іскрилося, блискотіло. А на хвилях вигойдувалися баркаси, на яких Василько з Федьком понамальовували білосніжних чайок. Допомагали хлопчики дорослим у всьому: ловили рибу, переселяли мальків з ковбані у море, зустрічали гостей з Чувашії, а одного разу, в грозову днину, рятували рибалок... Знайшлися у хлопчиків і симпатичні друзі: лелека Журка, тіточка-курipочка, собаки Карафонька та Бармалей. Ну, словом, Василькові та Федькові було «хорошe, любо, весело» серед добрих, роботящих людей. Так хороше, що Федько сказав своєму другові: «Як добре, що ми приїхали сюди». А ви, діти, прочитавши книгу Сергія Лукича Носаня **«Чисті плеса»**, що про неї ми вам розповіли, теж скажете: «Як добре, що ми її прочитали!».

Усі ви влітку буваєте в лісі, у полі, на річці, на морі, в горах. А чи всі ви вмієте побачити й зберегти квіточку, метелика, звірятко, бджілку, травичку, листочок, дерево? Шкода, якщо не вмієте і, йдучи лісом, полем, ненароком зіб'єте палицею пташине гніздечко, зламаєте гілку, зірвете синій лісовий дзвіночок, якого записано в «Червону книгу». Любитель-натураліст Анатолій Олексійович Морозов у своїй книжці **«В лесу. На реке. В поле»** застерігає вас: будьте чуйними, уважними, бережіть і любіть рідну природу! Прочитайте, друзі, цю книжку. Та не так, як дехто читає — раз! — і проковтнув книжку... Прочитайте уважно, бо в кожному її реченні є щось цікаве. Ви дізнаєтеся про звички ондатри, про те, як ховається зайчик взимку, про милу пташку кулика-сороку, про бджілку-розвідницю, про зернятко рослини буркуна. І мимоволі скажете: «А я цього й не знав...»

Влітку вільного часу доволі, тож читайте книжки і відкривайте для себе таємниці природи.

В світі цікавого

РИБА ПІД ЗЕМЛЕЮ

У пустелі бурили свердловину. І раптом з глибини кількасот метрів разом з потужним фонтаном води почала викидатися жива риба. Вчені встановили, що в деяких пустельних районах світу на великих глибинах є цілі підземні моря, сполучені з наземними ріками.

КІМНАТНИЙ КІНЬ

Про кімнатних собак усі чули. А ось про кімнатного коня — навряд. Отож, послухайте. Бо такі коні існують. Їх вивів аргентінський фермер Юліо Фалателла. Майже півстоліття він працював над виведенням карликової породи коней. Тепер у його табуні є кілька сотень таких коників. Найбільший з них заввишки 90 сантиметрів. Кімнатні коні дуже сильні, витривалі. Живуть вони довго — до 40 років.

ВЕЛОСИПЕД «ПОСТАРІВ»

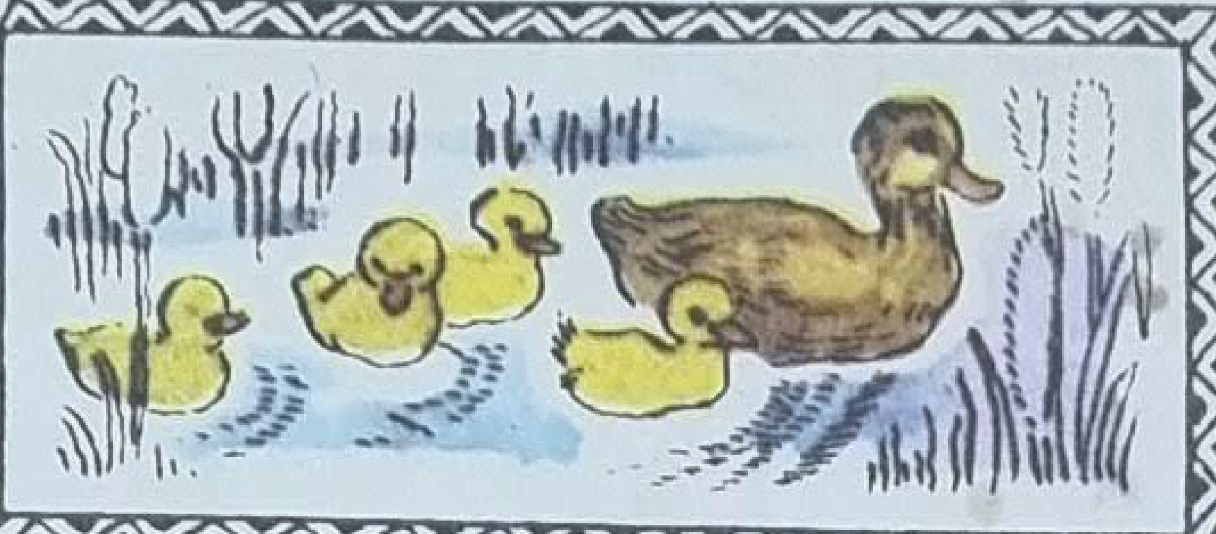
Вважалося, що велосипед винайдено в XIX столітті. Та нещодавно в архівах Леонардо да Вінчі, великого італійського художника, який жив у XV столітті, знайдено малюнок-схему велосипеда цілком сучасного вигляду — з однаковими колесами, ланцюговою передачею.

Тож наскільки «постарів» велосипед?

СОЛОДША ВІД ЦУКРУ

Учені відкрили нову речовину, яка в 300 разів солодша від цукру. Називається вона монелліна, а міститься у фруктах, подібних до червоного винограду, що ростуть у Гвінеї, Нігерії, Конго, Судані.

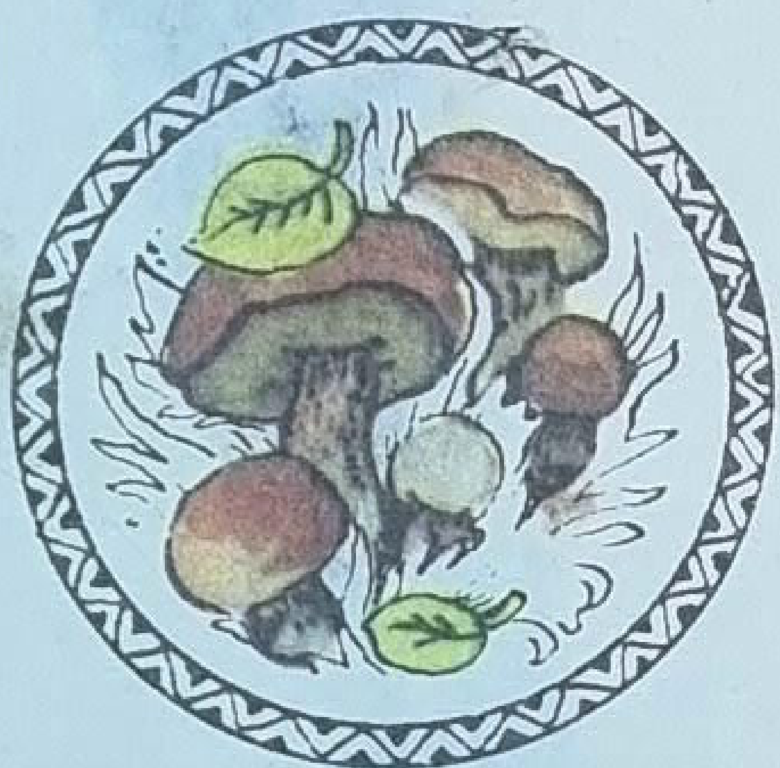

КАЛЕНДАР ПРИРОДИ

червень

Вранці трави з росою
Червень косить косою,
А навколо, навколо —
Сяє світ червіньково:
Червоніють хмарини,
І червоні мачини,
І черешні червоні...
Червень став: притомився,
Личком розчервонівся,
Піт стирає зі скроні.
А тепер тут косарка
Працюватиме шпарко:
Ич, яка!
А зимою травиця
Для корів пригодиться:
Будуть повні дійниці
Мо-ло-ка!

Друзі! Звичайно, ви усі любите кататися на велосипеді.

Погляньте-но, який красень чекає на вас у магазині — сяючий нікел вими емалями, з дзеркалом, з роликами для стійкості! Зветься він грайли чик-люкс-2». Придбайте його, сідайте в м'яке, наче подушка, сідло, берії но вигнуте кермо — його можна підіймати й опускати, — натискайте на ...д! Всі замилуються вашим велосипедом. Якщо хтось трапиться натисніть на мелодійний сигнал. А стемніє — увімкніть фару, й ніч к тіч. Щасливо вам кататися!

Велосипед «Зайчик-люкс-2» коштує 30 крб. 60 коп. Його випускає ...ський мотозавод.

Малюнок до реклами М. ЗАЛЕВСЬКОГО

Малюнок на обкладинці Г. ТУЛЬЧЕВСЬКОЇ

Макет В. МЕЛЬНИЧЕНКО

Журнал нагороджений Почесною Грамотою Президії В... ...вної Ради Української РСР

Головний редактор А. І. Давидов.

Редколегія: Т. І. Волгіна, Л. А. Греков, О. М. Єфімов (відповідальний секретар), Н. Л. Забіла, О. Д. Іваненко, В. І. Кава, А. С. Мільковицький, О. І. Пархоменко, М. А. Пригара, Н. Г. Федотченко, Б. Й. Чалий.

Художній редактор Г. Г. Сокиринська.

Технічний редактор Ю. З. Тронік.

Коректор Н. І. Б...даренко.

Журнал засновано в 1928 році. Виходить ... на місяць. Рукописи не повертаються.

Адреса редакції: 252601, Київ-МСП, Пушкінська, 28. Тел. 25-01-75, 24-13-97.

Ордена Леніна комбінат друку видавни... «Радянська Україна». Київ-47, Брест-Ли...кий проспект, 94.

Здано до набору 6. IV. 1978 р. Підписа... друку 10. V. 1978 р. Формат паперу 60... Фіз. друк. арк. 3. Умовно друк. арк. 3... ково-видавн. арк. 3,59. Тираж 510000.

Зам. 01724. Ціна 15 коп.

...Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республи...нского Совета Всесоюзной пионерской орга...низации имени В. И. Ленина для школьников ...младших классов (на украинском языке). Ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Адрес редакции: 252601, Киев-ГСП, ул. Пушкинская, 28. Тел. 25-01-75, 24-13-97

Журнал выходит один раз в месяц.

Ордена Ленина комбинат печати издательства «Радянська Україна». Киев-47. Брест-Литовский проспект, 94.

Формат бумаги 60×90⅛. Физ. печ. л. 3. Усл печ. л. 3. Уч-изд. л. 3,59. Тираж 510000.

Зак. 01724. Цена 15 коп.

© «Барвінок», 1978 р.